

2.2. EUROPESE UNIE

2.2.1. Weer remt groei melkaanvoer af

Melkaanvoer per lidstaat (kalenderjaren)

(1.000 ton)	2005	2015	2018	2019	% 19/18
België	3.022	3.988	4.179	4.288	2,6
Denemarken	4.451	5.278	5.615	5.615	0,0
Duitsland	27.380	31.892	32.491	32.442	-0,2
Griekenland	735	612	620	631	1,8
Spanje	5.940	6.794	7.121	7.226	1,5
Frankrijk	23.353	25.136	24.543	24.516	-0,1
Ierland	5.060	6.587	7.813	8.229	5,3
Italië	10.897	11.161	12.084	12.098	0,1
Luxemburg	258	333	395	409	3,5
Nederland	10.479	13.326	13.879	13.788	-0,7
Oostenrijk	2.619	3.102	3.183	3.140	-1,4
Portugal	1.911	1.928	1.894	1.892	-0,1
Finland	2.362	2.394	2.354	2.330	-1,0
Zweden	3.163	2.933	2.760	2.704	-2,0
Verenigd Koninkrijk	14.038	15.196	15.192	15.430	1,6
10 nieuwe lidstaten van de uitbreiding van 2004					
Tsjechië	2.681	2.500	3.057	3.034	-0,8
Estland	571	720	748	763	2,0
Cyprus	145	162	228	239	4,8
Letland	502	808	781	785	0,5
Litouwen	1.202	1.438	1.367	1.358	-0,7
Hongarije	1.695	1.536	1.535	1.568	2,1
Malta	42	42	40	42	5,0
Polen	8.612	10.874	11.925	12.166	2,0
Slovenië	507	554	571	564	-1,2
Slovakije	968	865	818	815	-0,4
3 nieuwe lidstaten van de uitbreiding van 2007					
Bulgarije	830	505	649	659	1,5
Roemenië	1.068	916	1.109	1.122	1,2
Kroatië	-	513	453	436	-3,8
EU-28	134.491	152.093	157.404	158.289	0,6
EU-25	132.593	150.159	155.193	156.072	0,6
EU-15	115.668	130.660	134.123	134.738	0,5
Nieuwe lidstaten-10	16.925	19.499	21.070	21.334	1,3

Bron: ZMB

Voor het tweede opeenvolgend jaar groeit de melkaanvoer in de EU-28 met minder dan 1 procent (+0,6%). De tegenvallende ruwvoedervervoorziening ligt aan de basis van de beperkte groei in melkleveringen. De wintervoorraden aan veevoeder voor 2018/19 waren in een aantal landen lager dan normaal, terwijl ook de zomer van 2019 niet ideaal was voor de ruwvoedervervoorziening. Uiteindelijk werd er ongeveer 0,9 mia liter melk meer geleverd, waarvan 0,6 mia afkomstig is uit de EU-15.

De grootste procentuele stijgers zijn Ierland, Luxemburg en België. In absolute cijfers zorgden IRL (+416 mio l), Polen (+241), UK (+238) en BE (+109) voor nagenoeg de gehele bruto toename in melkleveringen.

Opvallend was dat NL en D erop achteruitgingen, NL voor het tweede opeenvolgende jaar.

Net zoals in de voorbije jaren groeiden de melkleveringen in de lidstaten van Centraal- en Oost-Europa (EU-10 : + 1,3%) sneller dan in de oude lidstaten van de EU-15 (+0.5%).

12 van de 28 lidstaten kenden een daling van de melkleveringen. De meeste dalingen waren gering.

De melkaanvoer in de eerste twee maanden **2020** in de EU -28 is 1,4 % hoger lager dan in 2019. Verwacht wordt dat leveringen in de komende maanden wat zullen dalen en dit als gevolg van de droogte in heel wat lidstaten. Voor het jaar 2020 werd aanvankelijk een groei van 1% vooropgezet. De weersomstandigheden zullen bepalend zijn voor het al of niet behalen van dit groeicijfer.

Verschuivingen melkleveringen

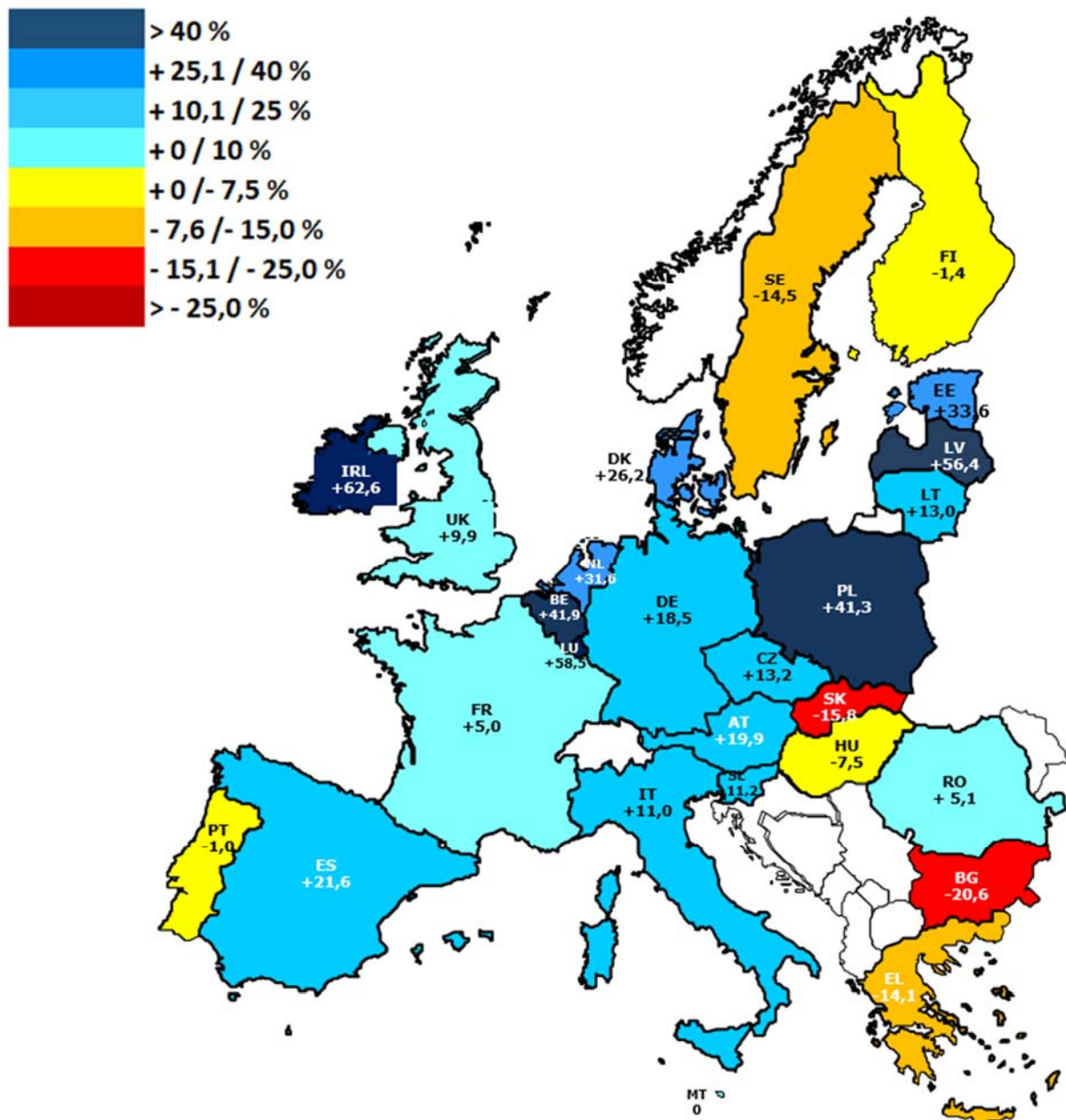
Op het kaartje hierna wordt de evolutie van de melkleveringen binnen de EU in de periode 2005 – 2019 weergegeven. Met het wegvallen van de quota zijn de verschillen in ontwikkelingen nog wat groter geworden.

Over de betrokken periode is er in de EU-28 een toename met 18 %. Dit gemiddelde verbergt evenwel grote individuele verschillen. Bij de koplopers met meer dan 50% toename vinden we IRL, LUX, Cyprus en Letland. Een tweede categorie kent meer dan 40% groei, nl. BE en Polen. Met 42 % toename zit ons land duidelijk bij de sterkste groeiers, groeit even sterk als Polen en scoort beter dan NL.

Duitsland kent een groei die overeenstemt met het EU-gemiddelde. Een aantal landen vertonen een toename die lager is dan het gemiddelde, zoals FR, UK en Italië.

Relatief weinig lidstaten gaan erop achteruit. Het betreft vooral Midden – en Oost-Europese landen zoals Bulgarije, Slovakije en Hongarije. Van de EU-15 gingen Griekenland en Zweden erop achteruit.

Melkleveringen in EU : 2019 t.o.v. 2005 (in %)

Aantal melkkoeien in de EU, december-telling

(1.000 koeien)	1983	2000	2015	2018	2019 (1)	% 2019/ 1983	% 2019/ 2018
België	984	629	529	529	538	-45,3	1,7
Bulgarije	—	—	283	245	227	—	-7,3
Tsjechië	—	529	369	359	361	—	0,6
Denemarken	1003	644	570	570	563	-43,9	-1,2
Duitsland	8.472	4.564	4.285	4.101	4.012	-52,6	-2,2
Estland	—	131	91	85	85	—	0,0
Griekenland	225	180	111	102	95	-57,8	-6,9
Spanje	1.861	1.141	844	817	812	-56,4	-0,6
Frankrijk	7.104	4.153	3.661	3.554	3.486	-50,9	-1,9
Ierland	1.628	1.153	1.240	1.369	1.426	-12,4	4,2
Italië	3.078	1.772	2.057	1.939	1.876	-39,1	-3,2
Kroatië	—	—	152	136	130	—	-4,4
Cyprus	—	24	26	32	35	—	9,4
Letland	—	205	162	144	138	—	-4,2
Litouwen	—	438	301	256	241	—	-5,9
Luxemburg	69	44	49	53	54	-21,7	1,9
Hongarije	—	296	250	239	243	—	1,7
Malta	—	9	6	6	6	—	0,0
Nederland	2.526	1.567	1.717	1.552	1.590	-37,1	2,4
Oostenrijk	995	621	534	533	524	-47,3	-1,7
Polen	—	2.982	2.134	2.214	2.167	—	-2,1
Portugal	355	355	243	235	234	-34,1	-0,4
Roemenië	—	—	1.191	1.169	1.131	—	-3,3
Slovenië	—	140	113	102	101	—	-1,0
Slovakije	—	242	139	128	126	—	-1,6
Finland	650	358	282	254	259	-60,2	2,0
Zweden	662	426	337	313	301	-54,5	-3,8
Verenigd Koninkrijk	3.333	2.339	1.918	1.895	1.866	-44,0	-1,5
EU-28	—	—	23.594	22.931	22.627	—	-1,3
EU-25	—	24.942	21.968	21.381	21.139	—	-1,1
EU-15	32.945	19.946	18.377	17.816	17.636	-46,5	-1,0
Nieuwe lidstaten-10	—	4.996	3.565	3.533	3.468	—	-1,8

(1) Voorlopig

Bron: ZMP, Europese Commissie vanaf 1997

Het aantal melkkoeien in de EU-28 daalde met 1,3% in 2019. Deze daling is kleiner groter dan die in 2018. In de EU-28 zijn er slechts 8 lidstaten waar het aantal melkkoeien toeneemt. Het betreft o.m. IRL, NL en ons land. In de EU-10 is er een kleine afname. Ten opzichte van 1983 zijn er in de EU-15, 47 % of 15,3 miljoen melkkoeien minder.

2.2.2. Schaalvergroting melkveehouderij gaat door

Productie van het gemiddeld melkveebedrijf in de EU-lidstaten

	Aantal melkveebedrijven (1.000)			Gemiddelde productie (ton)		
	2017	2018	% 18/17	2017	2018	% 18/17
België	7,2	7,0	-2,8%	529	566	6,9%
Denemarken	3,1	3,0	-3,2%	1.775	1.872	5,5%
Duitsland	65,8	62,8	-4,6%	495	527	6,3%
Spanje	14,9	14,1	-5,4%	485	520	7,2%
Frankrijk	57,0	54,4	-4,6%	432	451	4,4%
Ierland	17,0	18,3	7,6%	441	428	-3,0%
Italië	28,6	27,8	-2,8%	427	444	4,1%
Luxemburg	0,7	0,7	0,0%	553	583	5,4%
Nederland	17,5	16,6	-5,1%	829	849	2,4%
Oostenrijk	27,6	26,6	-3,6%	135	144	6,8%
Finland	7,0	6,5	-7,1%	344	369	7,3%
Zweden	3,7	3,5	-5,4%	761	789	3,6%
Verenigd koninkrijk	13,0	12,8	-1,5%	1.188	1.210	1,9%
Tsjechië	2,0	1,9	-5,0%	1.540	1.664	8,1%
Estland	2,0	1,4	-30,0%	395	569	44,1%
Cyprus	0,2	0,2	0,0%	1.080	1.140	5,6%
Letland	15,4	13,8	-10,4%	65	71	9,6%
Litouwen	41,4	36,0	-13,0%	38	44	15,1%
Hongarije	0,4	0,4	0,0%	4.920	4.873	-1,0%
Polen	121,8	121,0	-0,7%	112	117	4,2%
Slovakije	0,6	0,5	-16,7%	1.520	1.810	19,1%
Overige lidstaten	623,1	701,4	12,6%	14	12	-12,3%
EU-28	1.077,0	1.130,7	5,0%	153	147	-4,0%

Bron: IDF, ZMB

Het aantal bedrijven met melkproductie in de EU is in 2017 met ruim 5% gestegen. Deze evolutie wordt sterk vertekend door de sterke ontwikkelingen in Oost- en Centraal-Europa. Nagenoeg in alle lidstaten daalt het aantal melkveehouders. DE gemiddelde EU-bedrijfsomvang is afgenomen. Bij de meeste lidstaten valt evenwel een stijging waar te nemen.

Binnen de EU-15 komen de Belgische melkveebedrijven qua omvang op de 6^e plaats .

2.2.3. Kaasmotor hapert

De toename van de melkaanvoer met nauwelijks 0,9 mia liter gaf aanleiding tot vrij kleine verschuivingen in de zuivelproducties. Groei was er vooral bij boter en condens, minder uitgesproken bij melkpoeder. Kaas kende een zeer zwakke groei terwijl gefermenteerde producten stabiel bleven. Consumptiemelk daalt net zoals de voorbije jaren.

Consumptiemelk moet met 2,8% behoorlijk inleveren ten opzichte van 2018. En dit niettegenstaande een forse stijging van de uitvoer. Het verbruik op de interne markt daalt sterker dan de productie. De daling is opnieuw groter dan het voorgaande jaar en komt neer op een valorisatieverlies van 1,1 mia liter melk.

Het intern verbruik van **kaas** komt in 2019 tot stilstand en dit na jaren van vrij belangrijke groei.

De uitvoer van kaas naar derde landen stijgt behoorlijk in 2019, nl. met ruim 5% naar 880.000 ton. In 2016 was er een spectaculaire groei met 11%. Het verlies door het Russisch embargo was reeds in 2016 weggewerkt. Het uitvoeroverschot voor kaas stijgt fors van 660.000 ton in 2015 naar 770.000 ton in 2017. In 2018 komt daar amper 7.000 ton bij. In 2019 is er terug een toename van 50.000 ton. Kaas neemt in 2019 ongeveer 40% van het uitvoersaldo van melk van de EU voor zijn rekening. De EU voert in 2018 netto ongeveer 20,9 mia liter melkequivalenten uit .

De productie van kaas nam in 2019 nauwelijks toe, nl. met 0,3% of 32.000 ton.

De laatste jaren zit de productie van **boter** terug in de lift. In 2019 zette de stijging zich door. Na een toename van het boterverbruik in de EU in de afgelopen jaren is er voor 2019 een stabilisatie. De sterk gestegen uitvoer (+37%) zorgde voor ruimte voor de toename van de productie.

De productie van **magere melkpoeder** blijft in 2019 vrij stabiel. Na de spectaculaire stijging in 2017 (+36%) blijft de uitvoer verder groeien , in 2019 met 18%. De interventievoorraad magere melkpoeder kon in de loop van 2018 in belangrijke mate afgebouwd worden. Begin 2019 werd de afbouw vervolledigd. Het intern verbruik is verder gestegen.

Bij **volle melkpoeder** neemt de productie lichtjes toe (+1,1%) en dit niettegenstaande een teruglopende uitvoer. Er is wat voorraadvorming in 2019. Het intern verbruik kent een behoorlijke toename.

Het intern verbruik en de productie van **yoghurt en gefermenteerde melkproducten** blijven stabiel in 2019. De uitvoer neemt verder toe en realiseert een toename van 28% op 4 jaar tijd.

Productie en aanwending van zuivelproducten in de EU-15 en EU-28

(1.000 ton)	2005 EU-25	2015 EU-28	2017 EU-28	2018 EU-28	(1) 2019 EU-28	(2) %19/18 EU-28
BOTER						
Productie (a)	2.137	2.280	2.315	2.325	2.400	3,2
Invoer	86	24	15	20	14	-30,0
Uitvoer	342	178	171	158	216	36,7
Voorraad wijziging	-59	+10	-9	-1	+5	-600,0
Aanwending	1.940	2.116	2.168	2.198	2.183	-0,7
KAAS						
Productie	8.584	9.971	10.386	10.522	10.554	0,3
Invoer	103	61	60	59	63	6,8
Uitvoer	546	720	830	833	880	5,6
Extra - smeltkaas	+262	+222	+221	+245	+248	1,2
Verbruik	8.402	9.505	9.896	9.993	9.985	-0,1
CONDENS						
Productie	1.181	1.155	1080	1045	1085	3,8
Invoer	1	1	1	1	1	0,0
Uitvoer	200	356	320	276	276	0,0
Aanwending	982	830	801	795	810	1,9
NIET-MAGERE MELKPOEDER						
Productie	858	835	881	870	880	1,1
Invoer	2	4	2	2	5	150,0
Uitvoer	490	401	393	334	297	-11,1
Voorraadverandering	0	-20	0	+20	+40	100,0
Aanwending	370	459	489	513	547	6,6
MAGERE MELKPOEDER						
Productie	1.114	1.703	1.678	1.663	1.674	0,7
Invoer	7	3	2	3	6	100,0
Uitvoer	194	695	780	816	962	17,9
Voorraadverandering	-43	+109	-45	-151	-224	48,3
Aanwending	970	860	880	930	942	1,3
- menselijke voeding	600	720	750	780		-100,0
- kalvervoeder	370	140	130	150		-100,0
CONSUMPTIEMELK						
Productie (b)	33.497	30.995	31.033	30.198	29.357	-2,8
Invoer	1	1	10	4	6	50,0
Uitvoer	104	603	752	727	892	22,7
Verbruik	33.295	30.392	30.292	29.612	28.471	-3,9
GEFERMENTEERDE PRODUCTEN						
Productie (b)	9.577	9.209	9.502	9.518	9.513	-0,1
Invoer	10	5	6	6	7	16,7
Uitvoer	61	163	186	192	209	8,9
Verbruik	9.526	9.052	9.321	9.332	9.310	-0,2

(1) Voorlopig/Raming

(2) Schatting

(a) Inclusief butteroil, omgerekend naar boter

(b) Inclusief karnemelk

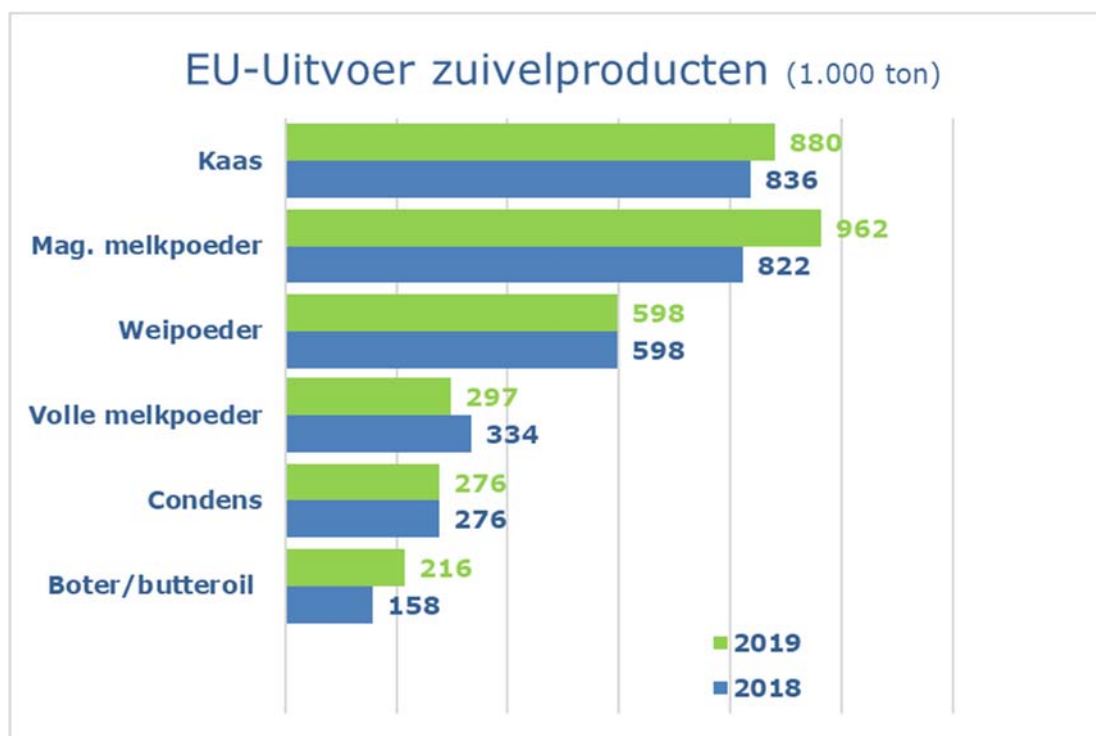
—: niet beschikbaar

Bron: AMI/ZMB

2.2.4. EU –uitvoer naar derde landen neemt toe

Na een forse stijging van de uitvoer van zuivelproducten uit de EU in 2017 werd in 2018 een stagnatie genoteerd. In 2019 wordt terug met een duidelijke groei aangeknoopt. Uitgedrukt in melkequivalenten is de uitvoer met 8% gestegen.

De sterkste groei is er voor boter met 37%. Ook magere melkpoeder zet een sterk resultaat neer en realiseert met 962.000 ton een nieuw uitvoerrecord . Dat geldt ook voor kaas waar de uitvoer doorgroeit naar 880.000 ton. Weipoeder kende een stabiele uitvoer , terwijl alleen volle melkpoeder erop achteruit gaat.

In de eerst drie maanden van 2020 is de uitvoer van boter sterk gestegen (+37%) , terwijl volle melkpoeder een kleine toename kende. Magere melkpoeder krijgt een terugval van 24% tegenover 2019 , dat een recordjaar was. Tegenover 2018 wordt nog wel een kleine plus gerealiseerd. Kaas gaat er 7% op achteruit.

De Coronacrisis maakt het zeer moeilijk om ramingen te maken voor de rest van het jaar.

2.2.5. Zelfvoorzieningsgraad terug op 114%.

In 2014 is de zelfvoorzieningsgraad van de EU , als gevolg van de sterk toegenomen melkaanvoer, aanzienlijk gestegen namelijk tot 115%. Sedertdien is er een geleidelijke daling namelijk tot 113% in 2018. Voor 2019 komt de zelfvoorzieningsgraad uit op 114%. Het interne verbruik is iets gedaald (- 0,2 mia kg melkequivalenten) terwijl de melkleveringen (+0,9 mia kg) erop vooruit gingen. De uitvoer neemt toe met 0,7 mia kg. De voorraden dalen met bijna 2 mia kg.

Kijken we terug op periode 2010-2019. De melkaanvoer nam toe met 22,6 mia kg. Het intern verbruik in de EU nam het leeuwenaandeel van deze groei op, namelijk 15,1 mia kg terwijl de uitvoer 6,9 mia kg voor zijn rekening nam. Het intern verbruik blijft een krachtige witte motor voor de ontwikkeling van de melkproductie in de EU. Op 9 jaar tijd is de zelfvoorzieningsgraad toegenomen van 109 naar 114 %.

Melkbalans EU

in miljoen ton	2007 EU-25	2010 EU-27	2015 EU-28	2016 EU-28	2017 EU-28	2018 EU-28 (1)	2019 EU-28 (2)
Melkleveringen	133,1	135,7	152,1	153,0	156,1	157,4	158,3
Invoer (1)	3,0	1,4	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9
Uitvoer (1)	13,3	14,9	18,6	17,7	20,3	20,1	21,8
Voorraadwijziging (1)	+0,7	-2,0	+1,4	+1,6	-1,4	-1,3	-1,9
Verbruik (1)	122,1	124,2	133,0	134,7	138,1	139,5	139,3
Verbruik per hoofd	246,5	248,9	261,6	264,0	270,0	272,3	271,4
Zelfvoorzieningsgraad (%)	109,2	109,3	114,0	114,0	113,0	113,0	114,0

(1) In melkequivalenten

(2) Voorlopig / prognose

Bron : AMI

2.2.6. Voorraad magere melkpoeder volledig afgebouwd begin 2019

Nadat de interventievoorraden van magere melkpoeder en boter in 2007 volledig afgebouwd waren, ontstonden eind 2009 nieuwe stocks. In 2012 waren de openbare voorraden terug leeg.

Sedert juli 2015 werd opnieuw magere melkpoeder aangeboden ter interventie. Vooral in het jaar 2016 werd heel wat poeder in interventie genomen. Aan het eind van 2016 bedroeg de openbare voorraad aan **magere melkpoeder** 351.000 ton. Dit liep in 2017 verder op tot 378.000 ton. Sedert eind 2016 probeert de EU-Commissie de voorraad geleidelijk af te bouwen, evenwel tot in april 2018 zonder veel succes. Daarna kwam de verkoop , aan steeds hogere prijzen, wel op gang.

In 2018 kon de voorraad uiteindelijk afgebouwd worden tot 175.000 ton. In januari 2019 kon zo goed als de hele voorraad verkocht worden.

Overzicht van de publieke voorraad magere melkpoeder

(1.000 ton)	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2019	2020*
Stocks per 1 januari	180,0	62,8	259,7	0,0	351,0	378,1	175,4	0,0
Opgekocht	0,0	5,3	0,0	29,8	29,2	0,0	0,0	0,1
Verkocht	180,0	60,4	64,9	0,7	2,2	202,2	175,4	0,0
Stocks op 31 december	0,0	7,6	194,8	29,1	378,1	175,8	0,0	

Bron: Europese Commissie - Milk Market Observatory

* cijfers t.e.m. 2 juni 2020

De openbare voorraad **boter** is in 2007 volledig afgebouwd. Sedert de hervorming geldt de nieuwe opkoopregeling. Vanaf 1 maart kan aangekocht worden aan 90 % van de interventieprijs met een limiet van 50.000 ton en met een opkoopperiode beperkt van 1 maart tot 31 augustus. Eens het plafond bereikt is kan de Commissie overgaan tot aankoop via tendering.

In 2018 werd geen boter ingeleverd in interventie.

Overzicht van de publieke voorraad boter

(1.000 ton)	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2019
Stocks per 1 januari	53,0	160,4	76,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Opgekocht	44,0	36,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verkocht	33,4	75,6	74,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Stocks op 31 december	63,6	121,2	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Bron: Europese Commissie - Milk Market Observatory

In 2017 heeft de EU-Commissie gezien de schaarste op de botermarkt beslist om de mogelijkheid voor steun voor private opslag niet te activeren. Ook in 2018 en in 2019 wordt er geen steun voorzien voor private opslag.

Omwille van de Corona-crisis werd in het voorjaar 2020 de private opslag voor boter en magere melkpoeder terug geactiveerd.

Private opslag van boter

(1.000 ton)	EU	België
1986	164	20
1990	201	45
1991	116	41
1992	192	34
1993	162	20
1994	166	25
1995	146	16
1996	202	22
1997	139	19
1998	176	16
1999	198	24
2000	180	27
2001	207	23
2002	172	19
2003	175	19
2004	126	17
2005	147	18
2006	118	17
2007	124	11
2008	161	13
2009	138	14
2010	83	8
2011	106	10
2012	131	11
2013	89	8
2014	22	3
2015	141	11
2016	144	9
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2/06/2020	37	2

Bron: Europese Commissie

Private opslag van magere melkpoeder

(1.000 ton)	EU	België
2014	17	0
2015	52	4
2016	89	19
2017	26	10
2018	0	0
2019	0	0
2/06/2020	6	0

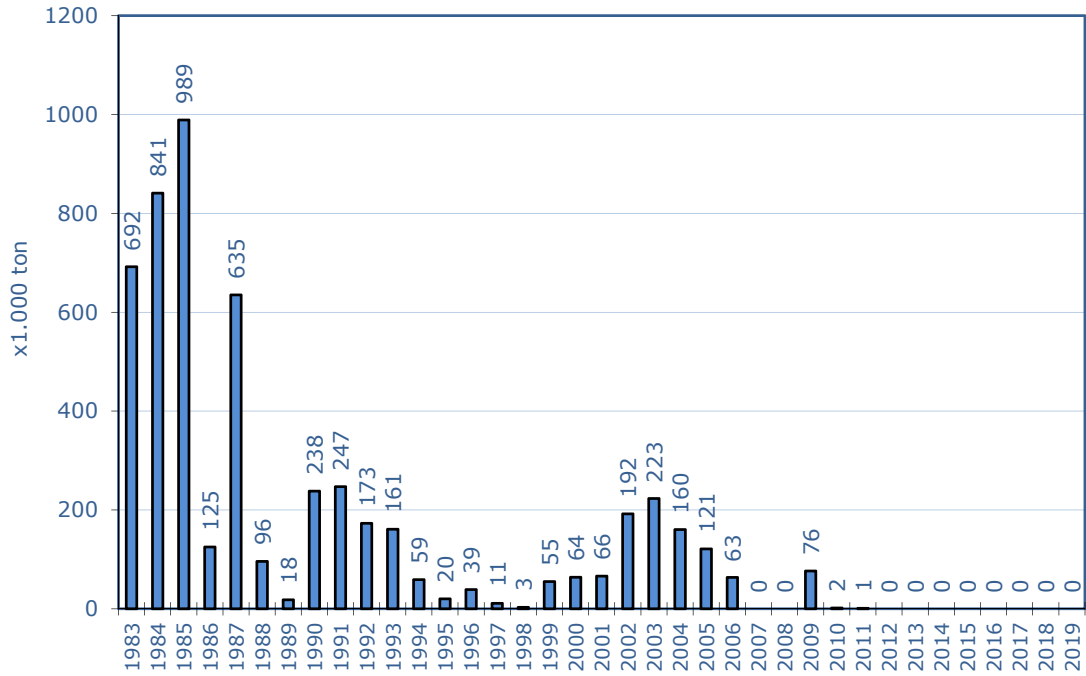
Bron: Europese Commissie

Interventieaankopen door de EU

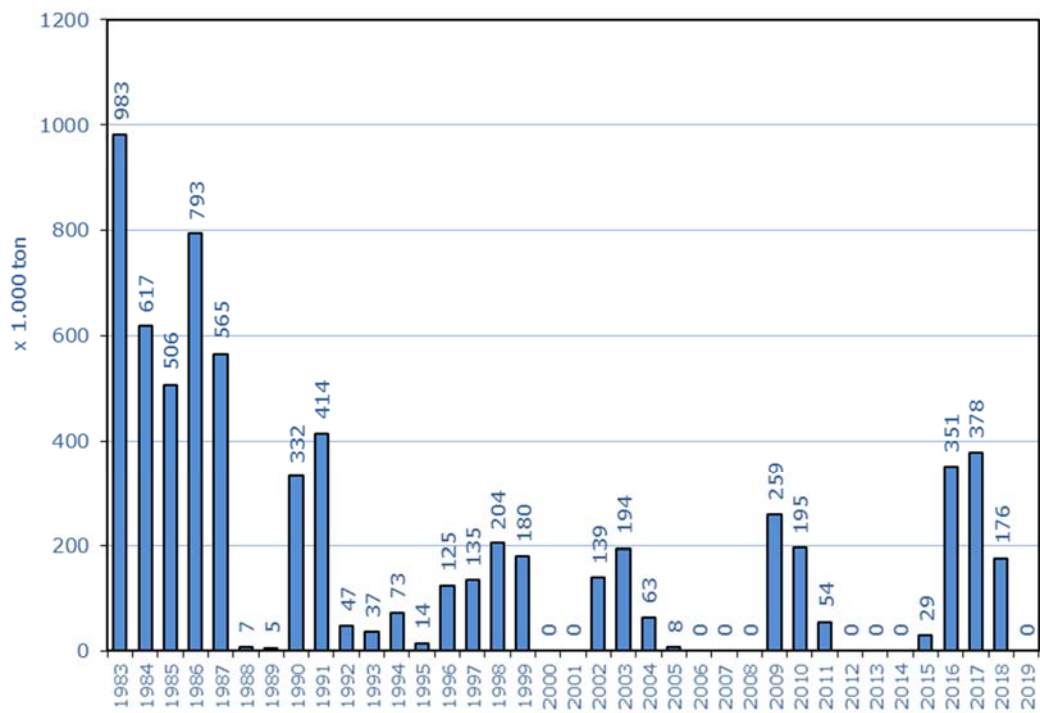
(1.000 ton)	Boter	Magere melkpoeder
1985	491,0	247,0
1986	655,0	602,0
1987	368,0	54,0
1988	25,0	0,0
1989	0,0	0,0
1990	250,0	337,0
1991	174,0	199,0
1992	48,0	0,0
1993	32,0	11,0
1994	21,0	59,0
1995	0,1	0,0
1996	39,6	126,9
1997	2,9	33,7
1998	0,0	101,7
1999	55,4	95,7
2000	44,0	0,0
2001	38,7	0,0
2002	156,5	150,0
2003	41,3	110,1
2004	29,4	20,5
2005	36,4	5,3
2006	61,5	0,0
2007	0,4	0,0
2008	0,0	0,0
2009	81,9	273,7
2010	0,0	0,0
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,0	0,0
2015	0,0	29,7
2016	0,0	335,6
2017	0,0	29,2
2018	0,0	0,0
2019	0,0	0,0

Bron: Europese Commissie

Boter E.U.-Interventievoorraad (31 dec.)

Mager Melkpoeder E.U. Interventievoorraad (31 dec.)

2.2.7. Zuiveluitgaven

Aandeel zuivel in EU-landbouwuitgaven

(miljoen Ecu/Euro)	Uitgaven zuivel	Uitgaven landbouw	Aandeel zuivel (%)
1984	5.442	18.331	29,7
1989	4.987	26.076	19,1
1990	4.956	26.831	18,5
1991	5.637	32.222	17,5
1992	4.007	31.871	12,6
1993	5.222	34.975	14,9
1994	4.259	32.970	12,9
1995	4.038	33.376	12,1
1996	3.582	34.521	10,4
1997	3.104	40.675	7,6
1998	2.706	38.748	7,0
1999	2.597	39.541	6,6
2000	2.644	40.395	6,5
2001	1.988	42.083	4,7
2002	2.435	43.233	5,6
2003	2.872	44.412	6,5
2004 (1)	2.061	44.761	4,6
2005 (1)	2.610	52.958	4,9
2006 (1)	2.527	54.226	4,7
2007 (2)	638	52.026	1,2
2008 (2)	148	54.972	0,3
2009 (2)	371	52.191	0,7
2010 (2)	529	55.142	1,0
2011 (2)	5	55.916	0,0
2012 (2)	91	55.699	0,2
2013 (2)	70	58.467	0,1
2014	72	57.775	0,1
2015	96	57.285	0,2
2016 (3)	407	41.758	1,0
2017 (3)	468	44.759	1,0
2018 (3)	201	43.464	0,5
2019 (*)	6	56.641	0,0
2020			

(1) Voor EU-25

(2) Voor EU-27

(3) incl. enveloppe crisismaatregelen van 430 mio euro, ook bestemd voor andere sectoren

(*) Voorlopig

Bron: Europese Commissie